

Lån fra eget aksjeselskap?

Aksjonærer som ønsker å låne fra eget selskap går farlige tider i møte hvis Regjeringens forslag til statsbudsjett blir gjennomført. Regjeringen foreslår at aksjonærlån heretter skal beskattes som utbytte. I tillegg stiller både aksjeloven og skattemyndighetene en rekke krav for å godta et lån fra et AS til en aksjonær eller nærstående av aksjonæren. Jeg vil i denne artikkelen se nærmere på hvilke krav som stilles til aksjonærlån.

*Olav S. Platou, senior jurist i
Nordea Private Banking*

Aksjelovens bestemmelser

Både aksjeloven og allmennaksjeloven har regler som begrenser adgangen til å gi kreditt og stille sikkerhet til fordel for aksjonærer og deres nærstående. Jeg velger her kun å behandle aksjelovens regler. Det første kravet som stilles er at selskapet kun kan gi lån til eller stille sikkerhet til fordel for en aksjeeier eller noen av aksjeeierens nærstående innenfor rammen av de midler som selskapet kan benytte til utdeling av utbytte.

Hva selskapet kan utdele som utbytte fremgår av aksjeloven § 8-1. Dette er selskapets årsresultat etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår og annen såkalt fri egenkapital. Tidligere var det en vanlig forståelse av regelen at selskapet ikke kunne gi lån til eller stille sikkerhet til fordel for en aksjonær i årets første måneder før det foreligger et godkjent årsregnskap for siste regnskapsår. Fra 1. juli 2013 er det imidlertid mulig å utdele utbytte også i perioden mellom 1. januar og frem til nytt godkjent årsregnskap foreligger. Imidlertid krever aksjeloven at selskapet til enhver tid skal ha en likviditet og egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet. Styret må på denne bakgrunn gjøre en vurdering av hva som vil være en forsvarlig utbytteutdeling.

I tillegg er det et krav om at det stilles betryggende sikkerhet for lånet eller sikkerhetsstillelsen. Uttrykket "betryggende sikkerhet" omfatter både pantesikkerhet og ulike typer garantier som for eksempel en kausjon. For eksempel vil kravet være oppfylt hvis selskapet får pant i låntakers eiendom. Kravet om sikkerhetsstillelse er gitt av hensyn til selskapets øvrige aksjonærer og kreditorer, men gjelder like fullt selv om låntaker eier selskapet 100% og selv om selskapet ikke har eksterne kreditorer.

Skattemessige krav til lån fra AS

For at en utbetaling skal kunne anses som et lån i skattemessig forstand, må skattemyndighetene anse låneforholdet reelt. Dette er avhengig av en konkret vurdering hvor en rekke momenter vil vurderes. Som et minimum må det på tidspunktet for etableringen av lånet foreligge en låneavtale hvor det er avtalt hvem som er forpliktet, lånebeløpets størrelse eller eventuelt lånerammen, rentebetingelser og tilbakebetalingsbetingelser. Videre bør lånet oppfylle aksjelovens bestemmelser som nevnt over, og låneavtalen bør følges opp ved at det betales renter og/eller avdrag. I tillegg bør utbetalingen være behandlet som et lån i selskapets regnskaper og i låntakerens selvangivelse. I Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016, foreslås det imidlertid at lån fra et selskap til personlige aksjonærer skattemessig skal behandles som utbytte hvis lånet er tatt opp 7. oktober 2015 eller senere. Hvis Regjeringens forslag blir vedtatt, vil det kun være lån som er tatt opp før 7. oktober og som for øvrig fyller kravene til aksjonærlån, som vil kunne anses som lån i skattemessig forstand.

Fra 1.1.2015 et det i tillegg et krav om at aksjonærlån må renteberegnes til markedsrente. Det ble tidligere akseptert at aksjonærlån kunne renteberegnes til normrentesatsen for rimelige lån i arbeidsforhold, men etter en uttalelse fra skattemyndighetene i juni 2014 er det klart at dette ikke lenger vil aksepteres. På denne bakgrunn er det ikke lenger like gunstig å låne fra eget selskap. Lånerentene er en skattepliktig inntekt på selskapets hånd. Denne inntekten tilsvarer rentefradraget som gis på aksjonærenes hånd for betalte gjeldsrenter, og i sum utligner de hverandre. Hvis de inntektsførte og beskattede rentene tas ut fra selskapet som utbytte, vil det påløpe utbytteskatt på aksjonærens hånd som da blir den endelige ekstra skattekostnaden ved lånet. Videre er det på grunn av skattereglene ikke mulig å binde lånerenten for et aksjonærlån slik det i mange tilfelle kan gjøres på et banklån. Samlet vil disse hensynene tilsi at det kan være bedre å låne i bank enn fra eget AS.

Konsekvensen av ulovlige lån

Hvis et lån er gitt i strid med aksjerettslige eller skatterettslige bestemmelser har dette ulike konsekvenser. Lån som er gitt i strid med aksjelovens regler om aksjonærlån mv. skal i henhold til aksjeloven § 8-11 tilbakeføres til selskapet. Den som på selskapets vegne medvirker til en beslutning om eller gjennomføring av ulovlig utdeling, og som forsto eller burde ha forstått at utdelingen er ulovlig, er ansvarlig for at utdelingen blir tilbakeført til selskapet.

Skattemessig vil ikke-reelle lån til en aksjonær som ikke arbeider i selskapet bli behandlet som et ulovlig utbytte uten rett til skjermingsfradrag. Ved omklassifisering av et ikke-reelt lån til en aksjonær som arbeider i selskapet, kan selskapet og aksjonæren velge om utdelingen skal anses som lønn eller som utbytte. Ofte vil aksjonæren ønske at utdelingen anses som utbytte og dermed kun beskattes med utbytteskatt på aksjonærens hånd. Hvis det er aktuelt å velge omklassifisering til lønn, er det en forutsetning at lønnen står i forhold til arbeidsinnsatsen. Samme klassifisering må legges til grunn både for selskapet og den aktuelle aksjonæren.

Regjeringens forslag til statsbudsjett

I Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2016 foreslås det at skattesatsen for alminnelig inntekt senkes fra 27% til 25%. For å opprettholde skatteinntektene, foreslås det at eierinntekter (aksjeutbytte og aksjegevinst) multipliseres med 1,15 og skattlegges som alminnelig inntekt med 25% skatt. Samlet beskatning av eier og selskap blir dermed kun redusert med 0,1% fra 46,7% til 46,6%. Videre foreslår Regjeringen at lån fra et selskap til personlige aksjonærer skattemessig skal behandles som utbytte hvis lånet er tatt opp 7. oktober 2015 eller senere. Lån som er tatt opp tidligere vil ikke bli rammet av de nye reglene.

Denne artikkelen er ment som generell juridisk informasjon. Hver sak må vurderes konkret og vi må ta forbehold om endringer av både avgiftssatsene og reglene.

Olav S. Platou

Senior legal counsel

Nordea Private Banking

Olav.Platou@nordea.com

Denne informasjonen er utarbeidet av Nordea Private Banking og er ment som generell informasjon til personlig bruk for de kundene som mottar den fra Nordea. Informasjonen må ikke sees som noen konkret anbefaling om bestemte disposisjoner, transaksjoner eller råd om konkrete investeringer. Egnetheten eller hensiktsmessigheten av en bestemt disposisjon, transaksjon eller investering vil avhenge av din egen situasjon og dine målsetninger.

Før du gjør konkrete disposisjoner, bør du tenke igjennom om dette er egnet eller hensiktsmessig for deg, og vi oppfordrer deg uansett til å konsultere din personlige rådgiver/advokat. Informasjonen er basert på kilder som Nordea Private Banking anser som pålitelige, men det innhentes ingen garantier om nøyaktigheten eller fullstendigheten av opplysningene. Nordea Private Banking og selskapene i Nordea-konsernet eller undertegnede påtar seg ikke ansvar for tap som måtte oppstå på grunn av bruk av denne informasjonen.